

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

**(10/108, 155, 156, 157, 158, 159, 160) ESAS NO'LU
BİLGİ TOPLUMU OLMA YOLUNDA BİLİŞİM
SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER İLE
İNTERNET KULLANIMININ BAŞTA
ÇOCUKLAR, GENÇLER VE AİLE YAPISI
ÜZERİNDE OLMAK ÜZERE SOSYAL
ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

27 Mart 2012 Salı

**(10/108, 155, 156, 157, 158, 159, 160) ESAS NO'LU BİLGİ TOPLUMU
OLMA YOLUNDA BİLİŞİM SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER İLE
İNTERNET KULLANIMININ BAŞTA ÇOCUKLAR, GENÇLER VE
AİLE YAPISI ÜZERİNDE OLMAK ÜZERE SOSYAL ETKİLERİNİN
ARAŞTIRILMASI AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

27 Mart 2012 Salı

----0----

K O N U

İnternet Kullanımı hakkında

Sayfa
1:25

İÇİNDEKİLER

	<u>İİ</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM		1:25
Müberra SUNGUR (Yüksek Mühendis)		1:2, 8:9, 11, 14
Ahmet DİKİCİ (Yüksek Mühendis)		2:8, 9:10, 11:12, 14
Haydar AKAR	Kocaeli	9:10, 16
Gökçen ÖZDOĞAN ENÇ	Antalya	10:11
Yıldırım M. RAMAZANOĞLU	Kahramanmaraş	12:13, 15:16, 24:25
Ruhsar DEMİREL	Eskişehir	13:14
Aytuğ ATICI	Mersin	15, 16, 23, 24
Osman Nihat ŞEN (BTK İnternet Daire Başkanı)		17, 21, 22, 23, 24
Ömer BOZ (BTK İletişim Uzmanı)		18:21, 21:22
Fazilet DAĞCI ÇİĞLİK	Erzurum	24, 25
Reşat DOĞRU	Tokat	25

Açılma Saati: 15.23

Kapanma Saati: 16.43

27 Mart 2012 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.23

BAŞKAN: Necdet ÜNÜVAR (Adana)

BAŞKAN VEKİLİ: Yıldırım M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş)

SÖZCÜ: İlhan YERLİKAYA (Konya)

KÂTİP: Erdal AKSÜNGER (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Bilişim ve İnternet Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli uzman arkadaşlarım, değerli basın mensupları; haftamızın hayırlı olması temennisiyle bugünkü oturumu açıyorum. Bildiğiniz gibi komisyon çalışmalarımız geçen hafta itibarıyla BTK, TİB ve İnternet Daire Başkanlığının önemli sunumlarıyla başlamıştı. Komisyonumuz tabii çok geniş bir alana hitap ediyor. Bir yandan bilişimle ilgili problemleri, bir yandan İnternet'in gençler, aileler ve çocuklar üzerindeki sosyal etkilerini araştıran bir komisyon ama takdir edersiniz ki komisyonumuzun mutlaka ilgi alanına giren teknik hususlar da var. İstedik ki bilişim terimleri, İnternetle ilgili birtakım teknik tabirler hep kullanılagelen ama bir kısmı yanlış kullanılan terimler de var, bir teknik bilgi de alalım istedik. Bununla beraber bir başka oturumumuzda da İnternetle ilgili hak ve sorumlulukları da bir önemli uzmanımızdan dinleyeceğiz. Onunla ilgili de bir planlamamız var. Yani hangi hakları, hangi sorumlulukları beraberinde getiriyor, bunu da bir başka oturumumuzda dinleyeceğiz.

Bugün TÜBİTAK'tan değerli arkadaşlarımız var. Müberra Sungur, Ahmet Dikici. Bu arkadaşlarımız bize teknik terimleri mümkün olduğunca anlaşılır bir şekilde ve mümkün olduğunca pratik bir şekilde ve de zamanı çok verimli ve etkin kullanarak sunumu yapacaklar. Zira her an Genel Kurulla ilgili de oraya gitmemiz de gerekebilir. Onun için bir otuz dakikada zannediyorum herhâlde sunabilirsiniz, değil mi?

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Sunumu beraber hazırladık biz. Biraz geç haberiimiz oldu ama bizim 36 slaydımız var şu anda. Mümkün olduğu kadar hızlı bir şekilde anlatacağız.

BAŞKAN – Tabii, mümkün olduğunca anlaşılır, hızlı ve seri bir şekilde sözü size vereceğim.

Kim yapacak sunumu?

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Birkaç slaydı ben anlatacağım, sonra sözü arkadaşşıma vereceğim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Sungur'a şimdi sözü veriyoruz.

Buyurun efendim.

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Çok teşekkür ederim.

Hepinize tekrar merhaba demek istiyorum Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim.

Bugünkü sunumumuzun konusu, Bilişim ve İnternet Komisyonu olan sizlere bilişim terimleri hakkında kısaca bilgi vermek. Fakat önce biz kimiz birkaç slaytla bunun üzerinden geçmek istiyorum. Biz, TÜBİTAK altında BİLGEM adı verilen merkezin Ulusal Elektronik Kriptoloji Araştırma Enstitüsü'nün yazılım ve veri mühendisliği bölümüyüz. Temel faaliyet alanımız yazılım geliştirmek, bunun yanında da sosyal ve istatistiki ARGE projeleri de gerçekleştiriyoruz. CBS'yle ilgilenen bir birimimiz daha var. İşimizi doğru şekilde

yapabilmek için de kalite test süreç yönetimine ve kurumsal kaynaklar birimlerine de ciddi önem atfediyoruz. Şu anda 120 civarında personel çalışıyor birimizde. Bunların oldukça büyük bir kısmı mühendis fakat sosyal bilimler uzmanlarından oluşan ve akademisyen ekibimizden oluşan bir kadromuz daha var. Mühendisliğin yayında sosyal hizmet, sosyoloji, ekonometri, iktisat, işletme gibi konularda da destek elemanlarımız, personelimiz var.

Şimdiye kadar Türk Silahlı Kuvvetlerine bazı yazılım projeleri geliştirdik, Deniz ve Hava Kuvvetleri için. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla birlikte çalıştık. Kalkınma Bakanlığı için birkaç proje gerçekleştirdik. Ulusal Ajans ve Kalkınma Bakanlığının İl Koordinasyon İzleme Sistemini hayata geçirdik. Son olarak da şu anda beraber çalıştığımız, çok yoğun olarak çalıştığımız Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı var. Onlarla birlikte de Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Bilgi Sistemini gerçekleştiriyoruz, hayata geçirildi. Sosyal yardım yararlanıcılarının belirlenmesine yönelik puanlama formülünü bir sosyal ARGE projesi olarak gerçekleştiriyoruz ve şimdi de...

BAŞKAN – Müberra Hanım, bu sunumları nasıl olsa bize verdiniz, onları hızlı geçebilirsiniz bence.

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Devam edebiliriz. Bunlarla ilgili çok kısa bilgi yine sunumlarımızda var. Şu an bugünkü sunum planımızda da bilişimle ilgili terimleri belli başlıklar altında derleyip toplayarak daha kolay anlaşılması açısından gruptandırıdık. Ben bu noktada sözü arkadaşım Ahmet Bey'e teslim ediyorum. Çok teşekkürler.

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – Sayın Başkanım, sayın vekillerim, değerli basın mensupları; biz bazı anlatmak istediğimiz terimleri belli kategorilere böldük. Bu kategoriler yansıda görüldüğü üzere genel, donanım, yazılım, iletişim, ağ, web, açık kaynak ve güvenlik başlıkları altında toplandı.

Şimdi, önce kısaca bilgi nedir çok kısa şekilde bahsetmek gerekirse uluslararası kaynaklarda, literatürlerde de dört seviyede bir hiyerarşiden bahsetmek mümkün. En alt seviyedeki katmanın yeri diyoruz, yani bu topladığımız her türlü veriyi düşünebilirsiniz. Bunun bir üstünde -İngilizcesi "information" geçiyor-enformasyon veya malumat denebilir. Bu bir şekilde daha işlenmiş veri. Bundan daha anlamlı sonuçlar çıkarttığımızda bilgi diyoruz, "knowledge". Bunun bir üstünde ise -İngilizce'de "wisdom" diye geçiyor-bilgelik, irfan anlamında bir seviyelendirmeden bahsetmek mümkün. Biz tabii genelde veri topluyoruz ama bu veriden anlamlı sonuçlar çıkartmamız ve veri analizi yapmamız şart. Belki bu kısımlarda biraz daha eksikiz.

Biz çok genel olarak aslında bu dünyayı yazılım ve donanım diye ikiye ayırıyoruz. Yazılım software, donanım ise hardware. Bu çok genel bir ayırım. Tabii günümüzde işte yazılımlar yıpranmıyor ama donanımlar yıpranabiliyor. Donanım dünyası da yazılım dünyası da çok hızlı geliyor. Sanırım yazılım ve donanım kavramalarına hepimiz aşinayız.

Diğer iki önemli kavram ise bilişim teknolojileri ve bilgi sistemleri. Bilişim teknolojileri aslında bu yazılım ve donanım kavramalarının hayatımızın her alanında kullanılması, IT diye belirtiyorum, information teknoloji. Bilgi sistemleri ise günümüzde hayatımızın birçok alanında biz sağlıkla ilgili birkaç örnek seçtik. AHBS, Aile Hekimliği Bilgi Sistemi, bir başkası Millî Eğitim Bakanlığı e-okul sistemi, öğrenci takipleri artık elektronik ortamda yapılıyor, öğretmenler devam takiplerini bu sisteme giriyorlar. Bir diğeri UYAP, Adalet Bakanlığının Ulusal Yargı Ağı Projesi. Bunlar bizim günlük hayatımızda kullandığımız önemli bilgi sistemleri.

Bunların sayısını çoğaltmak mümkün. Biz sadece bazı örnekler aldık buraya. Yazılım hayatımızın her yerinde var artık. Arabalarda, buzdolabında, çamaşır makinesinde, mikrodalga fırında, asansörde, uzay mekiğinde, finasta, bankacılıkta, cep telefonlarında. Yani yazılımsız bir hayat düşünmek mümkün değil artık ve bu yazılım sistemleri anlık kesintiye uğradığında bile hayatımız sekteye uğruyor aslında. Asansör kullanamıyoruz, cep telefonu ile birine ulaşamıyoruz, bankacılık sistemleri kullanılmazsa ekonomi çok kötü etkilenebilir. Yani yazılım hayatımızın her alanında var artık, telefonlarımızda en çok gördüğümüz.

İşletim sistemi, diğer bir önemli kavram bu dünyada. İşletim sistemi bilgisayarlarda çalışan asıl yazılım. Bunda da en çok duyduğumuz örnekler DOS, Windows, UNIX, Linux, bu iPhone ve iPod'lerde çalışan işletim sistemlerinin adı iOS, kendisiyle aynı işletim sistemidir, bu Apple firması tarafından geliştirilen. Android ise Google'in desteklediği, iOS'a rakip olan açık kaynaklı işletim sistemi. O da oldukça pazar payı yükselen bir işletim sistemi ve bunları çoğaltmak mümkün. Bizim enstitümüz tarafından da geliştirilen Pardus işletim sistemi var, bazı alanlarda kullanılıyor. Linux tabanlı bir işletim sistemidir bu ama en sık kullanılanlar ekranda görülenler işletim sistemlerimiz.

Biz, bazı bize gelen terimlerden seçtik. Bunlara yer verdik ama ben önemli olanlarının üzerinde biraz daha çok duracağım, diğerlerini de hızlı geçeceğim izninizle Başkanım.

Kayıt, bir hesap oluşturulması için takip ettiğimiz bir süreç var. Artık İnternette çoğu yerde hesaplarımız var, Facebook'ta, İminent, Twitter'de veya başka yerlerde. Hesap bir kullanıcı ve parola ikilisinden oluşuyor temel anlamda. Bazen başka bilgiler de dâhil edebilir ama en temel anlamda bir kullanıcı ismimiz ve şifremiz oluyor. Tabii çok fazla kullanıcı ismimiz oluşuyor. Yani otobüs firmalarının web sayfalarından tutun da alışveriş sitelerine kadar -Amazon, Hepsiburada- bir çok yerde hesaplar oluşturmak durumunda kalıyoruz. Belki bunlar da ortaklaşır.

"Login" denen işlem bu sistemlere girmenin işlemi. Giriş yapmak" Türkçesi, İngilizcesi "login" şeklinde. Kullanıcı ismi ve şifrenin doğrulanması. Tabii burada güvenlik önemli. Burada çok sayıda dolandırıcılıklar mümkün. Bu sayfaların benzerini yapan bazı kötü amaçlı kişiler, bunun için mail atanlar böyle şeylere çok rastlıyoruz. Güvenliğe ayrıca geleceğiz.

"İçerik" başka bir kavramımız. Aslında bu web sitelerinde, portallarda bulunan yazılı ve görsel her şeye içerik diyebiliriz. Günümüzde bu içerikler artık içerik yönetim sistemlerinde yönetiliyor. Örneğin Türkiye Büyük Millet Meclisinin de bir portalı var ve muhtemelen içerik yönetim sistemi kullanılıyor ve haberler, duyurular oraya giriliyor. İçerik ve sunum birbirinden ayrılıyor bir şekilde.

"Download" dediğimiz şey indirmek. Bir dosyayı İnternette kendi bilgisayarımıza indiriyoruz. Aslında şöyle düşünebiliriz. Amerika'dan bir siteden, cnn.com'dan bir şey indirdiğiniz zaman Amerika'daki bir sunucudan buradaki kendi bilgisayarınıza inen bir dosya var. Yani çok ciddi bir teknolojinin geldiği noktayı gösteriyor. Amerika'daki bir firmanın sunucusundaki dosya işte bin megabayt, o Amerika'daki sunucudan işte okyanustan geçerek İstanbul, Ankara, birçok rotadan atlayarak bizim bilgisayarımıza kadar geliyor. Dosya da zaten bilgilerden oluşuyor.

Log: Yaptığımız çoğu şey bizim kayıt altına alınıyor aslında. Bu kayıtların niceliği çok önemli güvenlik olaylarında. Tüm organizasyonların, kamu kurum ve kuruluşlarının, özel şirketlerin, bankaların bu

konuya önem vermesi bekleniyor. Çünkü bir bilgi hırsızlığı olduğunda, veri hırsızlığı olduğunda incelenmek için her türlü işlem kayıt altına alınıyor. Tabii bazı araçlarla, bazı sistemler kurularak bu kayıtların alınması çok önemli. Bunlar iz aslında. Kim ne yaparsa iz bırakıyor arkasında bu loglarla.

Animasyon da bize dönen bir terimdir. Bu da oldukça popüler. Biz bu Ice Age diye bir film ondan bir görüntü aldık. Avatar'ı biliyoruz. Değişik filmlerde bu animasyon oldukça kullanılıyor.

Dijital aygıt, sayısal veriyi işleyebilen her türlü aygıt aslında. DSL kavramı, sayısal abone hattı. Bu günümüzde İnternet altyapısında TNET'ten ADSL aboneli olduğunuzdaki kullandığımız teknolojinin ismi.

Cache Bellek şu demek. Bazen şöyle terimler kullanıyoruz: "Bilgisayar bunu cache'den aldı." Siz bir sayfayı ziyaret ettiğinizde, bir gazete sayfasını ve tek adını girdiğinizde onu tekrar o veri istemiyor da sizin bilgisayarınızda varsa o daha önce girilmemişse ve değişmemişse, eğer bu değiştirilmemişse bilgisayarınızın hafızasına çekiyor. Bu sistemde buna cache bellek deniyor. O yüzden zaman zaman bunu temizlemek, boşaltmak faydalı. Cache bellek, daha hızlı olmak için geliştirilen bir teknoloji.

Gateway, bu da farklı ağların birbiriyle iletişime geçmek için kullandığı bir terim. Biraz daha teknik fakat bu ağ konusu çok önemli. Günümüzde git gide sistemler birbirine daha fazla bağlı olmaya başlıyor. O yüzden ağ alımında uzmanlıklar çok çeşitleniyor.

Port, bir kapı gibi aslında. Bilgisayarımızın portları var. Bunların fiziksel de olabilir, bir de mantıksal. Bu USB bellekleri taktığımız portlar fiziksel portlar. Bir de daha mantıksal, gözle göremediğimiz portlar var. Belki 6.500 tane. İşte saldırılar onlara oluyor zaten. Bunlar evimizin kapısı gibi. Bu portlar açık kalırsa ve bu portları koruyamazsak bu hacker'lar o portlardan saldırıyor, yani işte 5.500 no.lu porttan bir saldırı oldu. Yani mutlaka bir kapıdan girmesi gerekiyor bilgisayara. Bu portları izliyorlar, tarıyorlar ve açık bulduklarında korunmayan portlardan giriş yapıyorlar bilgisayarlara.

Encoder, şifrelemek anlamında. Bir bilgiyi şifreleyen bir cihaz. Ethernet de altta bir Ethernet kablosu var, bu da kablolamada, İnternet altyapısında kullanılan bir teknoloji.

Şimdi, yazımla ilgili bazı terimler var. Uygulamayı çok sıkça duyuyoruz. Uygulama belli bir amacı gerçekleştirmek için kullanılan yazılım. Tabii bu yazılım ve uygulamaların birer arabirim ve arayüzü olması gerek. Biz bu arabirim ve arayüz üzerinden ulaşıyoruz. Bunlar bazen siyah ekranlar da olabiliyor. Bazen de sayfa üstünde olabiliyor, bazen masa üstünde bu kurulumun dosyalarıyla kurduğunuz bir programın arayüzü de olabiliyor.

İstemci, genel bir isim. İngilizcesi "client" demek. Bu da İnternet hizmetinin masaüstü uygulaması gibi sistemlere bağlanan uç birim, uygulamaya veya kişi. Biz bankacılık sistemi kullandığımızda bir bankanın, bir bankacılık sisteminin birçok aslında istemcisi var. Banka ofislerindeki memurlar, İnternet şubesi ni kullanan kişiler, ATM'leri kullanan kişiler, cep telefonu uygulamalarını kullanan kişiler, hepsi birer istemci banka gözünde.

Veri tabanı çok yaygın bir terim. Veri tabanı, yönetim sistemi diye geçiyor. Çok büyük firmalar var bu konuda. Burada Oracle, Cibers, IBM'in çözümleri, Microsoft'un çözümleri var, aslında ülkemizde çok ciddi lisans dediğimiz bir alan bu veri tabanı yönetim sistemleri. Burada verilerin tutulduğu sistemler bunlar. İşte AHBS'yi düşünersek eğer, tüm aile hekimlerinin bilgilerinin kayıtlı olduğu, hastaların muayene geldiğinde

bebe izlem, çocuk izlem, gebe izlem gibi muayenelerin yapıldığı kayıtların tutulduğu yerler veri tabanları. Hemen hemen tüm yazılımlarda diyebiliriz belki, çoğu yazılımda bir veri tabanından bahsetmek mümkün. Bunların da güvenliği, yedeklerin alınması çok önemli konular.

Veri yönetimi de verinin her türlü yönetimi aslında, yedeklerin alınması gibi iyileştirilmesi.

Yazılım tasarımı şu anlama geliyor: Biz yazılım projelerinde önce gereksinimleri belirliyoruz yani müşterinin ihtiyacını, analizini, aynı anda bu gereksinimleri karşılayacak bir çözüm geliştiriyoruz. Buna da yazılım tasarımı diyoruz. Yazılım kısmı gerçekten zor bir iş, yani tüm dünyada ve Türkiye’de sıkıntılı bir iş, başarısızlık oranları çok yüksek yazılım projelerinde. Bunun birçok sebebi var ama gerçekten biz önem verilmesi gerektiğini düşünüyoruz ve bu işi uluslararası standartlara, modellere uygun olarak yapmaya çalışıyoruz.

E-ticaret, mal ve hizmetlerin üretim, reklam, satış ve dağıtımlarının İnternet üzerinden yapılması. E-ticaret kurumları her geçen yıl artıyor. Dünyada bunun en büyük örneği amazon.com. Her sayfaya girdiğinizde, bazı sayfaları ziyaret etmişsiniz, bir sonra girdiğinizde size ilgili ürünleri öneriyor. Bunlara da biz veri madenciliği diyoruz. Çünkü sizin nelerden hoşlandığınızı, neleri takip ettiğinizi biliyor ve ona uygun tercihleri öneriyor. Bunu da geçmiş insanların alışveriş verilerini inceleyerek, analiz ederek sunuyor zaten. Türkiye’de de birçok site var. Bir tanesi hepsiburada.com. Sanıyorum Türkiye’de en yaygın kullanılan.

Freeware demek, ücretsiz yazılım ama bazı freeware yazılımlarda dikkatli olmak gerekiyor çünkü bunlar ücretsiz, siz de bilgisayarınıza kuruyorsunuz ama sizi aslında bazen takip ediyor ve sizin ne yaptığınızı zaman zaman İnternette başka kişilere veya ülkelere, yerlere gönderebiliyor. O yüzden her önümüze gelen, bulduğumuz ücretsiz yazılımı kurmamak gerekiyor. Bunlar bazen tehlikeli şeyler olabilir.

Subscriber, abone demek. Bunun da geçiyorum.

Cloud, oldukça popüler bir terim. Cloud, bulut mimarisi. Bugün işte Iphone telefonlarda da iCloud adında bir teknoloji var. Bu aslında depolama alanına ihtiyacımız olmadan bir fotoğraf çektiğimizde, bir müzik dosyası aldığımızda bunu belli sunuculara göndermemiz ve orada depolamamız ve İnternete bağlı oldukça anlık olarak erişilebilmemiz anlamına geliyor. Aslında bu hizmeti burada iCloud’da Apple firması sağlıyor tabii. Yani bir yer var, sunucu var ama bizim diskimiz veya belleğimiz olması şart değil. Biz onu oraya gönderip tekrar çekebiliyoruz. Bu hizmeti veren bazı İnternet siteleri de var. Belki Dropbox adında bir tanesi, en yaygını duyabilirsiniz.

Add-in/plugin: Bazı yazılımlar bu add-in/plugin’lerle zenginleşebiliyor. Çok fazla fonksiyon da sunmak istemiyor yazılım. Temel bir yazılımı var. Bunlarla zenginleştirilebiliyor.

Betik ise bazı komut parçacıkları.

İletişimle ilgili erişilebilirlik kavramımız var. Bunlar da biraz erişimin sağlanması anlamında çok basit aslında.

Ağ bağlantılarını belki duyabiliriz bilgisayarımızda, Windows işletim sisteminde. Bilgisayarların İnternete ve diğer bilgisayarlara bağlanabilmesi için ihtiyaç duyulan bağlantılar anlamına geliyor. Buradan bağlantıları yönetebiliriz, kablolu bağlantı olabilir, kablosuz bağlantı olabilir, farklı bağlantılar bulunabilir bilgisayarımızda.

Yine dial-up eski bir terimdi. Çok eskiden, İnternet ilk çıktığında bazı modemler ses çıkartırdı ve İnternete bağlanırdı. Onların hızı düşüktü, 56 kilobyte hızındaydı, çevirmeli ağ. Günümüzde 3G en çok kullanılan teknoloji. Yeni nesil cep telefonu ve ev bilgisayarlarında bulunan kablosuz iletişim teknolojisi. Yüksek hıza izin veriyor. Tabii görüntülü konuşma, yüksek hızla İnternete bağlanma, bazı şarkıları dinleyebilme, fotoğraf çekip sitelere gönderebilme gibi birçok imkân tanıyor bize 3G.

HTML, bu web sayfalarında kodlama dili aslında. Bir yazının koyu mu olacak, renkli mi olacak, bunları tanımlayan kodlama diline HTML diyoruz.

Link, tıkladığımızda diğer sayfaları açıyor. Sanırım aşınayız.

Browser ise tarayıcı. İnternetteki sayfaları gezinmemizi sağlıyor. Şu an pazardaki en büyük üç tarayıcı Microsoft'un İnternet Explorer tarayıcısı, Mozilla firmasının Firefox, bir de Google firmasının çıkarttığı Chrome tarayıcısı. Bunlar pazarda en çok kullanılan üç tane tarayıcı.

Cookie, bazı İnternet sayfalarında giriş yapıyoruz ve tekrar giriş yapmamızı istemiyor çünkü onlar, bilgisayarda dosyalar oluşturuluyor, cookie deniyor, Türkçesi çerez. O yüzden o sizin kullanıcı isminiz ve şifreniz kalıyor bir yerde ve tekrar giriş yapmanız gerekmiyor, bunlar cookie'lerde saklanıyor.

Status update, Facebook'ta geçen bir terimdi. Bu da durum güncelleme anlamına geliyor.

Ağla ilgili geniş bantta ise bugün kullandığımız ADSL, kablo İnternet veya çok nadirde olsa uydu İnternet gibi çözümlerin hepsi geniş bant olarak nitelendirilebilir.

Domain, bu biraz daha teknik bir terim, ağ uzmanlarının kullandığı. Konumlandırmayla ilgili. Host ise örneğin İnternet sayfaları var, kendimizin de var belki fakat bunlar bir yerde barındırılıyor, konumlandırılıyor, o makinelere host makine diyoruz.

FTP, bir dosyayı aktarırken kullandığımız bir protokolün ismi, uzun ismi file transfer protokol. Bir dosyayı karşı tarafa aktarırken kullanılan protokolün ismi, belli kuralları var.

DNS, alan adı sistemi. Örneğin, www.tbmm.gov.tr, buradaki kullanılan sistem DNS. Burada "tr"den başlıyor bilgisayar bunu çözümlmeye, "tr"nin altındaki "gov"la başlayanları inceliyor ve TBMM'ye gidiyor, yani sondan başa başlayarak olayı çözümlüyor.

ISDN, yine bir telekomünikasyon terimi. Tunneling ise güvenli iletişimle ilgili bir teknik.

Açık kaynak çok moda son zamanlarda. Open source deniyor buna. Linux open source sistemler. Örneğin Google'ın çıkardığı android open source. Bazı insanlar, profesyonel insanlar bile akşam mesailerinde gidip destek veriyor açık kaynak projelere. Yani evinden kodlama yapıyor, bir ucundan tutuyor, bir kısmını üstleniyorlar ve ticari firmalarla mücadele ediyorlar. Avantajları da var, dezavantajları da var. Ücretsiz tabii ama bakım, destek bulmak, karşınızda bir ilgili bulmak, sorumlu bulmak konusunda eksikler olabiliyor. Bu Penguen çok meşhurdu. Linux dünyasını temsil eden bir penguen bu açık kaynak dünyasında.

Güvenlikle ilgili, bilgi güvenliği günümüzde çok meşhur bir konu. Tabii artık verilerin yüzde 98'i dijital olarak tutuluyor günümüzde. Dolayısıyla bunları kopyalamak, çalmak çok kolay. Eskiden 100 bin sayfalık bir dokümanı çalmak için kamyon getirmek gerekiyordu ama artık günümüzde kopyalamak çok basit, kopyalandığı bile anlaşılıyor hatta çünkü orijinali durduğundan dolayı. Dolayısıyla bilgi güvenliği önemli.

Şifreleme, bir yayının şifrlenmesi, korunması. Kriptoda çok geçen bir kavram. Bizim enstitümüzde de en büyük bölüm kriptoloji bölümü zaten.

BOT, yaygın olarak robot olarak adlandırılan ve İnternet dünyasında sıkça duyulan, pek çok bilgisayar işini otomatik yapabilen yazılımlar. Bunlar bilgisayarımıza haberimiz olmadan giriyorlar ve bizim bilgisayarımızı zombi bilgisayar olarak kullanılabiliyor. Yani belki bizim bilgisayarımız gibi bin tane daha bilgisayar var ve birileri bu bin tane bilgisayar üzerinde bizim haberimiz olmadan bazı işlemler yaptırıyor.

Hacker, kişilerin sahip oldukları sistemdeki bilgileri izinsiz bir şekilde kullanan kişiler. Aslında beyaz hackerler de var çünkü bunlar daha çok zarar vermek istemeyen ve bir açığı ortaya çıkarmak, sadece bunu belli etmek isteyen. Günümüzde dünyada en büyük hacker grubu ismi Anonymous. Bunlar en bilenini, yaygını ama çok fazla var. Tabii günümüzde bunlar çok büyük bir ordu gibi, yani organizasyonlarda beş on kişi çalışıyor fakat karşısındaki düşman diyeyim veya hacker ordusu çok büyük, onlarla savaşmak çok zor çünkü onlar özel olarak yetiştiriliyorlar. Bu konuda örneğin Çin çocukları küçük yaşta alıyor ve yetiştiriyor hacker olarak veya siber savaş uzmanı olarak ve büyük yatırımlar yapıyorlar ülkeler bu konuya. Gerçekten önemli bir konu. Çünkü onlar hayatını sadece bir firmanın bir tane cihazına adıyorlar, bunun açıklarını öğreniyorlar ve bunları kötü günlere saklıyorlar tabii ki de.

Penetrasyon'la sızma testleri yapılıyor günümüzde sistemlere. Sanki bir saldırı varmış gibi bir test bu. Sistemi kırmak amaçlı. Tabii bu yakın zamanda, bilmiyorum takip ettiniz mi, Rusya Estonya'ya saldırdı. İki üç gün boyunca Estonya'nın tüm sistemlerini kapattı. Böyle siber savaşlar bekleniyor önümüzdeki yıllarda. Önemli bir konu. Yani günümüzde de İnternet kesilirse iki üç günlük gerçekten kritik altyapılar, finans, ulaşım, enerji, sağlık gibi, bunların kesintiye uğraması hiç de istediğimiz şeyler değil. O yüzden bu siber güvenlik konuları, siber savaş konuları çok sıcak konular, önemli konular günümüzde. Siber uzay, siber savaş. Siber uzay sanal alem olarak da nitelendirilebiliyor. Bilgisayarların ve onu kullanan insanların İnternet'e benzer ağlar içinde kurduğu iletişimden doğan sanal gerçeklik ortamları. Burada siber alemde gerçekten işler değişik. Biz bir yakın zamanda konferansa gittik. Amerika'da güvenli yerde ve Lenovo bilgisayarları saklamışlar. Lenovo, Çin üretimi çünkü donanımlarından emin olamadıklarını düşünüyorlar. Yine yakın zamanda FBI'ın ortaya çıkardığı bir durum var. Amerika'da Amerika hava kuvvetleri, deniz kuvvetleri ve çoğu askeri birim olmak üzere Sisko olduğu düşünülen ama aslında öyle olmayan üzerinde oynanmış donanımlar satılmış ve bu kurumlar almış. Bunu FBI ortaya çıkarmış. Yani gerçekten ciddi insanlar uğraşüyor. Bunları tabii yönetmek, bilişim hukuku çok önemli. Burada Çankaya'daki bir firmaya Yenimahalle'deki biri saldırırsa ama bunu Almanya üzerinden yapıyorsa, hukuk orada Almanya'ya gidemediği için kalıyor. Yani biraz bazı böyle şeyler, bilişim hukukunda önemli konular. Bu saldırılar gerçekten önemli oluyor.

Sistem yönetim, bilgi işlem birimlerinde sistemlerin yönetilmesi gerekiyor. Bunların güvenliği, işte bu güvenlik duvarları, loglama, kayıt alma cihazları, bunların yönetimiyle ilgilenen kişiler. Sunucular oluyor, sistem odaları, bunların takip edilmesi gerekiyor, bakımının yapılması, yedeklerin alınması şart.

Sosyal medyada güvenlik ise, sosyal medyada gizlilik ayarlarımız var, güvenlik ayarlarımız var, onlarla ilgili.

Terimlerle ilgili sunumumuz bu kadar Başkanım. Biz biraz acele ettik ama sorularınız varsa cevaplayabiliriz.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Yeni gelen arkadaşlarımıza da hoş geldiniz diyoruz.

Arkadaşlarımız TÜBİTAK’tan geldiler, İnternet’in temel terimleri veya Bilişimin temel terimlerinden bahsettiler.

Ben konuyu da açmak adına bir iki tane soruyla başlayayım, daha sonra arkadaşlarım zaten geniş olarak soracaklardır Virüsten hiç bahsetmediniz, acaba burada yeri mi yok?

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – Yok, aslında yeri var. Çok haklısınız. Biz bazı terimler üzerinde yoğunlaştık. Bir de bugün hazırlandık aslında daha çok. Aslında virüs gerçekten önemli bir konu ama eskiden bu disketler varken biraz daha çok sık duyuyorduk ama antivirüs yazılımları buralarda, organizasyonlarda şart. Bunlar daha çok kurumsal olarak ele alınıyor. Genelde bilgisayarlar birbirine bağlı artık. Buradaki iş bilgisayarınız da muhtemelen bir sistem yöneticisi tarafından yönetiliyor. Bu antivirüs bu yazılımın alınması, güncellenmenin yapılması ve onların sürekli çalıştırılması gerekiyor. En önemli konu da onların sürekli kendini güncellemesi. Çünkü anlık olarak çıkıyor bazı virüsler. Hemen de onların tanımlarının, virüs tanımlarının güncellenmesi esas. Bu konulara dikkat edilmesi gerekiyor ama virüs hâlen bir konu.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, soru sorabilir miyim.

BAŞKAN – Ben bir iki tane bir şey sorayım Haydar Bey, müsaadenizle.

Bu bir sürü temel kavramlardan bahsettiniz. Bu temel kavramları herkes bilmek zorunda mı? Özellikle bu gençlerin bu kavramları öğrenmesiyle ilgili TÜBİTAK’ın yaptığı bir çalışma var mı?

Bir de birçok terim İngilizce. Bunların Türkçeye çevrilmesi ve bir sözlük çalışması var mı? Ben bunları öğrenmek istiyorum. Bir iki tane daha sorum var ama belki arkadaşlarım da sorar diye şey yapmıyorum. Onları daha sonra, sorulmazsa soracağım.

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Biz aslında gelirken yanımızda bir kitapla geldik. Bundan aslında çokça sayıda getirebilmek istedik ama bunu bulabildik.

BAŞKAN – O zaman TÜBİTAK Başkanımız sunum yapmaya gelecek. Gelirken lütfen ondan birer tane.

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Tamam, iletelim.

Bilişim Terimleri Sözlüğü ve Türk Bilişim Derneği, onların bir çalışması var.

BAŞKAN – TÜBİTAK’ın yayını değil mi o?

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Bu TÜBİTAK’ın yayını değil ama...

BAŞKAN – TÜBİTAK’ın yayını değilse TÜBİTAK Başkanımızdan istemiyoruz. Bilişim Derneğini çağıracağız nasıl olsa, onlardan isteriz.

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Ama onların ciddi bir çalışması var, o çalışmadan faydalanılabilir.

TÜBİTAK’ın bu tür konular hakkında bilgi, yani çocuklara, gençlere bilgi verme noktasında bir çalışması var mı, birebir bu konuyla ilgili bir çalışması bildiğim kadarıyla yok. Fakat TÜBİTAK’IN TÜSİDE

kampında, özellikle TÜSİDE Enstitüsünde, çocuklara yönelik, özellikle yetenekli çocuklara, belki üstün zekâlı çocuklara yönelik yaz kampları var. Yine başka konularda da yaz ve kış kampları gerçekleştiriyor. Oralarda bir konu başlığı olarak ele alınabilir bu konu da. Çünkü çeşitli enstitülere gidiliyor bu yaz kamplarında, bizim Gebze'deki enstitümüz de dâhil olmak üzere. Orada da bu konular zaten var. Çalışmalara birebir katılmaları sağlanıyor. O noktada bir konu başlığı olarak geçtiğini biliyorum.

BAŞKAN – Bu kavramların topluma yaygınlaştırılmasıyla ilgili...

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – O konuda özel, spesifik bir çalışma olduğunu bilmiyorum. Değil mi?

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – Ben de bilmiyorum.

BAŞKAN – Şimdi söz isteyen arkadaşlara da sırasıyla söz vereceğim.

Buyurun Haydar Bey.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben şunu söyleyeyim öncelikle. Birçok işletim sistemi olduğundan bahsettiniz. Bu işletim sistemlerinden hangisi virüs saldırılarına açıktır, hangileri değildir?

Yine yazılım ve donanımda, yazılımın yıpranmadığını, donanımın yıprandığını söylediniz. Bana göre her ikisi de yıpranıyor sonuçta. Talep ve isteklere göre, gelişen teknolojik şartlara veya yazılım sektöründeki gelişmelere göre diyelim, ikisi de yıpranıyor ama daha çok donanımda yıpranma olduğunu söylediniz.

Tabletler konusunda nasıl bir yıpranma olabilir? Ne düşünüyorsunuz o konuda? Yıpranmalar nelerdir?

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – Hangi işletim sistemlerinde virüs saldırısına daha açıktan başlayayım ben. İşletim sistemlerinin aslında hepsi virüs saldırısına açık çünkü bazı işletim sistemlerinin kırılamaz iddiası var ama böyle bir şey aslında yok. Apple firmasının Macintosh Operating System, Mac OSX diye bir sistemi var. Hani virüs girmediğini söylüyor bazı satıcılar. Aslında virüs yazan kişilerin onunla daha çok ilgilenmemesinden kaynaklanıyor bu. Yoksa onun için de virüsler var. Daha çok Windows için yazılıyor virüsler çünkü.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Androidlerde var mı?

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – Androidlerde de olabilir. Yani sonuçta...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama şimdiye kadar Android uygulaması yapılan telefonlarda olsun tabletlerde olsun virüs koruyucu, güvenlik uygulamasına rastlamadık. Var mı bunlara geliştirilmiş programlar?

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – Detaylı olarak bilmiyorum güvenlik uygulaması var mı ama aslında işletim sistemleri için virüsler bir açığını bulduğu sürece geliştirebilir insanlar. Windows'un açıklarını buluyorlar. Android çok yeni, belki incelenmemiştir, üzerine düşülmemiş olabilir ama olmadığını kanıtlamak oldukça zor bir konu teknik açıdan. Çok detaylı, milyon kodlar içeriyor bu işletim sistemleri. Çok detaylı testlerin yapılması gerekiyor. Yazılım da çok zor bir konu, sıkıntılı bir konu, yani işte birilerinin ne kadar emek harcadığına bağlı aslında. Birileri oturur geliştirmeden daha çok emek harcarsa olabilir belki.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bu Pardus'le ilginiz var mı, TÜBİTAK'ın geliştirmeye çalıştığı işletim sistemiyle ilgili bir bilginiz var mı?

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – Pardus'ta ben olan bilgimi aktarayım, sonra Müberra Hanım'a sözü vereyim. Millî Savunma Bakanlığı Askere Alma Dairesinde kullanılıyor aktif olarak kamu

kurumlarından, oradaki sunucularda Pardus kullanılıyor. Biz tabii bazı işlerimizde kullanıyoruz. Tanıtımı yapılıyor, insanlar bunu indirip kullanmakta serbest. Yaygınlaşmasını ümit ediyoruz Pardus'ün çünkü açık kaynaklı, ücretsiz bir işletim sistemi. Ülkemizde hem Windows konusunda hem veri tabanları uygulama sunucuları çok alanda tabii çok fazla lisans parası ödeniyor. Bunların toplam maliyeti oldukça büyük paralar yapıyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şöyle güvenlik tarafından bir bahseder misin? Yani Microsoft'u kullanmak mı daha güvenli, Pardus'ü kullanmak mı? Maliyetlerinden değil de güvenlik tarafından biraz bakalım.

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – Pardus aslında Linux tabanlı bir işletim sistemi. Yani belki o gözle bakmak daha doğru. Esasında bir Linux dağıtımı. Linux dağıtımları için daha az sayıda virüs olduğu söylenebilir çünkü dediğim gibi, insanlar buna daha az mesai harcıyor, karşı tarafta virüs yazanlar, kötü niyetli insanlar, hackerlar.

BAŞKAN – Yaygınlıkla alakası olabilir mi?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sorumu anlatamadım galiba. Şöyle söyleyeyim: Virüsten ziyade bilgilerin güvenliğinden bahsediyorum, yani bilgilerin çalınmasından bahsediyorum, bilgilerin ele geçirilmesinden bahsediyorum. Millî Savunmada kullanılıyor, işte devlet dairelerimizin çoğunda Windows tabanlı ve SQL database kullanılıyor daha çok. Onları da ele geçirmek çok basit ama Pardus'le karşılaştırmanızı istiyorum. Yani nasıl çalabilirler?

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – Linux, biraz daha sunucularda güvenli denebilir. Ama bu daha az sayıda atak oluyor, daha az sayıda insanlar bunun üzerine düşüyorlar ama Windows her yerde olduğu için de insanlar buna daha çok fazla eğilmişler ama bu biraz da kullanım alanları, insanların üzerine düşmesi, hacker'ların vakit ayırmasıyla ilgili de orantılı olduğunu düşünüyorum.

Bir diğer soru, tablet PC sanırım. Tablet PC'ler, yani donanımlar yıpranma aslında şöyle: Donanımlar fiziksel cihazlar olduğu için yıpranmaları daha olası diye anlatmaya çalışmıştım. Belki tam ifade edemedim. Yazılım daha soyut kavramlar, yani yazılımlara dokunmak, zor ancak yazılım oluşturulurken çıkan bazı ara çıktıları görebiliyoruz, dokümantasyonu, raporları, açıklamaları, gereksinimleri, tasarımını ama yazılımın kendisi biraz daha soyut. Canlandırmak daha zor kafamızda. Yani tabii yazılımlarda hatalar olabiliyor yani yazılım mühendisliği henüz olgunlaşmamış bir disiplin, kırk yıllık bir disiplin. İlk kez 1968'de bir NATO konferansında ortaya atılmış bir kavram bu. Çok çalışma var ama donanım biraz da ısıdan, sıcaklıktan, kırılgan, aslında böyle bir yıpranmadan bahsetmiştik.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sektördeki bir donanımın yenilenme süreci nedir?

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – Ortalama sanırım bilgisayarlarda belki üç yıl diyebiliriz.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Gökçen Hanım.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Merhaba, teşekkürler öncelikle bilgiler için.

Benim sorumu, Pardus'la ilgili Haydar Bey sordu ama ben yeterince tatmin olarak bir cevap almadım işin açığı.

Diğer bir soru da bu siber saldırılardan bahsettiniz. İşte enerji, adalet dâhil her şey şu an sanal ortamda yürüyor. Bununla ilgili mekanizmamız var mı bizim? Bunları korumakla ilgili, TÜBİTAK bununla ilgili bir şey geliştirdi mi, geliştirecek mi, bir proje var mı? Bunu öğrenebilir miyim.

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Ben giriş yapayım, sonra ardından arkadaşşıma sözü vereyim.

TÜBİTAK’ın bizim de çalıştığımız enstitümüz, Ulusal Elektronik Kriptoloji Enstitüsünün böyle bir birimi var aslında. Yani siber savaşa hazırlık yapma ya da bu konudaki yetkinliğimizi mümkün olduğu kadar artırabilme ile ilgilenen arkadaşlarımız var. Çalışmalar tabii devam ediyor ama tabii istenilen düzeyde mi? Sanırım henüz o...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Kaç arkadaş çalışıyor orada. Bir komisyon mu, birim mi, şube mi?

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Bir bölüm. Yani tam sayısını şu an için bilemiyorum ama herhâlde bir 15-20 vardır diye tahmin ediyorum ya da 50 de olabilir. Ama böyle bir ekibimiz var, sırf bu işle ilgilenen bir ekibimiz var ve onlar hatta geçenlerde bir tatbikat da yapıldı, değil mi -yanlış bilmiyorsam- bu konuda.

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – Tabii.

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Kendi kendimize saldırdık, işte çeşitli kurumlara ve hangi açıklarımız var, nerelerde açığız, bunları görmeye çalıştık. Bu tip tatbikatları belli aralıklarla da yapmayı planlıyorlar ve önlem almaya çalışıyorlar.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Yüzde 100 yerli Türk yazılımları değil mi bunları, dışarıdan adaptasyon programlar değil? Biz kendimiz mi üretiyoruz, onu öğrenmeye çalışıyorum.

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Bununla ilgili altyapıyı hazırlamaya çalışıyorlar, değil mi? Nasıl karşı koyarız bunlara, işte hangi önlemleri alabiliriz, hangi yöntemleri kullanabiliriz. Bununla ilgili çalışmaları var. Kullandıkları yazılımlar, bilmiyorum yurt dışından olanları da vardır ama onun üzerine mutlaka millî çözümlerimizi koyuyorlardır.

Aynen biraz önce sizin Pardus’ta verdiğiniz örnek gibi. Aslında Pardus’un da altında tüm dünyada geliştirilen Linux işletim sistemi var fakat onun üzerine bizim millî çalışmalarımız, millî kodlarımız konularak gerçekleştirilen millî bir işletim sistemi.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Biraz önce söylediniz ya hani, her sistem girişe açık bir şekilde bir yol bulunup dağıtılabilir. Bunun aksini yapabilecek millî bir oluşumumuz var mı, onunla ilgili bir şey yapıyor muyuz sorusuydu asıl sorum benim. Yeterli oldu. Teşekkür ederim.

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – Ben de Amerika’daki durumdan bahsedebilirim, yani güvenlikle ilgili biraz ilave yapabilirim Müberra Hanım’ın söylediklerine. Amerika’da böyle bir siber savaş anında, bir saldırı anında muhatap olarak Department of Homeland Security, Ana Yurt Güvenliği Bakanlığını belirlemişler. Aslında böyle bir muhatap, yani Türkiye’ye bir siber saldırı olursa, siber savaş olursa ilk muhatap yani yönetecek, koordinasyon makamı kimdir? Belki bu konu ele alınabilir. Ama güvenlik çok boyutlu. Yani şöyle olaylar hani biliyoruz: İşte, kötü niyetli insan bir kurumda, USB, bu küçük flash belleklerden, onlardan bir

tane düşürüyor. Tabii görevli alıyor, kurumun bilgisayarına, iş bilgisayarına onu sokuyor, içinde ne var diye. Aslında onun içinde bir casus yazılım var, o hemen buluyor ve bazı bilgileri dışarı götürüyor. Hani yani sınırları çok zor veya hani birisini duymuştum, iddialaşıyor. “1 milyon dolar ver bana, illa ki bir açığını bulurum.” diyor. “Bizim açığımız yok, nasıl bulacaksın?” diyor şirket görevlisi. “500 bin dolarını kendim alacağım, 500 bin dolarını da çalışanına vereceğim.” diyor çünkü orada insan çalışıyor aslında yani biz çalışanlarımıza güveniyoruz, organizasyonlarda, konularda ama sonuçta hepsi bir insan. Bir de hani burada, kurumlarda belki 5-10 kişi güvenlik ekibi ama düşman çok büyük, çok örgütlü ve çok büyük, sayıları çok fazla ve kendilerini çok iyi yetiştirip buna kendilerini adanmış insanlar. Böyle zorluklar var. Yani bu biraz şöyle: On üç yaşındaki bir çocuk ile Mike Tyson’ı ringde dövüştürmeye benziyor aslında, gerçekten zor bir konu.

BAŞKAN – Ahmet Bey, dünyada ve Türkiye’deki hacker sayısını biliyor muyuz?

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – Bilmiyorum Başkanım ama tüm hacker’ları... Etik hacker’lar da var kendilerini öyle nitelendiren, bir de kötü amaçlı insanlar var ama bu konuda Çin’den çok korkuluyor, yani birçok olayın altından Çin’in çıktığını biliyorum.

BAŞKAN – Sayın Ramazanoğlu, buyurun lütfen.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Uzman arkadaşlarımız gerçekten çok değerli bilgiler verdiler ve bu arada, sayın milletvekillerimizin sormuş oldukları sorulara, ben izin verirlerse, tamamlayıcı bazı bilgiler arz etmek istiyorum Başkanım.

Şimdi, arkadaşlar, öncelikle şunu söyleyeyim: Kırılamayacak hiçbir sistem yok, kırılamayacak hiçbir şifre yok. Bilişim dünyasında bu bir kural hâline gelmiştir yani bu iki söylem son derece önemlidir. Dolayısıyla, şimdi Değerli Arkadaşımız özellikle bu hacker’lıktan falan bahsetti. Tabii, bu çok basit, masum script’lerden başlar, bunların biraz daha kapsamlı olanlarına exploit denir, ondan sonra virüsler vardır, bir de onların daha üst kademesi olan trojanlar vardır, bu kendi kendini yöneten küçük yazılım parçacıkları. Bir de tabii fishing dediğimiz hacker’lığı yeni öğrenenlerin yavaş yavaş nasıl hacker olurum diye uygulamaya başladıkları ilk uygulamalar.

Şimdi, burada esas itibarıyla, değerli milletvekillerimiz, burada arkadaşımız önemli bir şey söyledi. Bakın, altı bine yakın port var, girişler bu portlardan oluyor. Bizim üç tane porta ihtiyacımız var. Bir, gelen maillerimiz; iki, giden maillerimiz; bir de İnternet. Şimdi, gelen mailleri 110 no.lu porttan alırız, gidenleri 25 no.lu porttan göndeririz, 80 no.lu portla da ne yaparız, İnternet’e gireriz, sistemin mantığı bu. Fakat şimdi artık mail konusunda altyapı hazırlayan firmalar bile bu portları değiştirmeye başladılar. Superonline, biliyorsunuz, 25’i 587’e dönüştürdü. Neden? Bu hacker’lıklardan dolayı. Bazı uluslararası hosting firmaları da bu portları değiştiriyor ama işin mantığı değişmiyor. Toplam üç tane porta ihtiyacımız var. O zaman ne yapacağız? Bu 6 bin porttan 3 tanesi açık kalacak, öbür bütün portlarınızı kapatacaksınız. Yani kendi bilgisayarlarınızda bu portları kapatma imkânınız var.

Şimdi, gelelim şu anti virüs olaylarına. Anti virüs yazılımlarını sağlayan firmalar kendileri de virüs üretiyorlar. Hatta arka planda bunu ispatlamak mümkün değil ama arka planda bu anti virüs yazılımlarını üretenler, bu anti virüs yazılımları satılsın diye virüsleri ne yapıyorlar, dünyadaki bilgisayarlara bulaştırıyorlar.

Daha virüs çıkıyor, on dakika sonra anti virüs yazılımı onun hemen yamasını yaptım... Yani böyle bir şey olamaz.

Dolayısıyla bir başka önemli husus şu: Arkadaşlar, Pardus konusu gerçekten benim çok önemli bir hayalim fakat Pardus konusunda biz istenen başarıyı henüz yakalayamadık. Bakın, birkaç versiyonu çıktı Pardus'un. Yani TÜBİTAK'taki Kıvanç Bey'le bizim çok yoğun istişarelerimiz ve tartışmalarımız oldu. Şimdi, açıkçası Pardus'ta biz gereken yoğunluğu, çalışma yoğunluğunu gösteremedik. O bakımdan, hâlâ Pardus, yani Microsoft'un Windows versiyonlarıyla boy ölçüşebilecek düzeyde değil. Dolayısıyla, ben defalarca Pardus'u kendi bilgisayarıma kurdum, defalarca zayıf noktalarını tespit ettim, bunları defalarca kendilerine ilettik. Fakat burada artık elimizi çabuk tutmamız lazım. Çünkü bakın, yeni dönemde inşallah tablet bilgisayarlar milyonlarca çocuğumuzun eline geçecek. Bu tablet bilgisayarlarda Pardus versiyonunun kullanılması kararlaştırıldı. Pardus burada, bizlerden beklenen katkılar neyse, ben bir milletvekili kardeşiniz olarak gerek teknik altyapı olarak gerek knowhow olarak istediğiniz her konuda sizlere destek vermeye hazırım. Çünkü ben yıllarını bilgi işlem dünyasına vermiş bir kardeşinizim. Benim mesleğim tıp doktorluğu ama yani bir bilgisayarı sıfırdan toplayıp önünüze kullanılır hâlde koymak dâhil bütün yazılımlar... Bakın, Macintosh'tan bahsettiniz. Macintosh Mac Os 10'a kadar kullandı, ondan sonra o Leopard'a falan geçti, neden? Mac Os'ta da birtakım açıklar olduğu için. Dolayısıyla şimdi modifiye bir UNIX kullanılıyor. O modifiye UNIX tabii ki birçok yine sistem kırılmalarına karşı. Yine özellikle büyük sistemleri kullananlar, bankalar filan bunlar genelde Windows kullanmıyorlar.

Artı bir şey daha söyleyeyim: Bizim ülkemizde çok ciddi bir beyin altyapısı oluştu. Bakın, Turkcell'de, TTNET'te, Türksat'ta, TÜBİTAK'ta şu anda, yani bu bahsettiğim dört beş kurum şu anda bizim hakikaten beyin takımımızı oluşturuyor. Yalnız burada önemli bir eksiğimiz var, onu da söyleyeyim: Şimdi, Microsoft'un beyin takımında yani 55 tane Türk kardeşimiz çalışıyor, bunların hepsi bilgisayar mühendisi. Bunlardan birkaç tanesi de bizzat Bill Gates'in sağ kolu, bir tanesi de benim öz akrabam. Dolayısıyla şimdi demek istediğim şey şu: Açıkçası burada biz Microsoft'tan da özellikle Windows takımından destek alabiliriz. Ben bu destek sözünü aldım ama burada bir iş birliğine ihtiyaç var. Açıkçası, Oracle'la iş birliği yapabiliriz, San Magnum Systems'la -bunlar bu işin devleri- INTEL'le iş birliği yapabiliriz, dolayısıyla yani bu iş birliğinden TÜBİTAK'ın çekinmemesi lazım. TÜBİTAK evet bir kamu kurumu ama bu devler de özel kurumlar, şirketler ama yani artık özeli kamusu kalmadı bu işin. Yani bu iş birliği ortamında, Başkanım, bizim bu büyük dev firmalarla knowhow noktasında gerçekleştirmemiz lazım. Özellikle Türkiye'ye çok büyük geleceği olan bir ülke olarak bakıyorlar, her türlü desteği vermeye hazırlar, yeter ki bu desteği bizim inisiyatifimiz dâhilinde, bizim gözetim ve denetimimiz dâhilinde talep etmeyi bilelim, kurallarını koyalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Ramazanoğlu.

Buyurun efendim.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Ramazanoğlu, geçmiş olsun bu arada.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Sağ olun, çok teşekkür ederim.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) - Ben bir şey öğrenmek istiyorum.

Az önce siz simülasyon tarzında saldırılarla mücadele ettiğinizi söylediniz. Bu ay başında, bundan bir iki hafta önce Başbakanlığın büyük bir saldırıya maruz kaldığına dair basında bir haber çıktı, işte Amerika'da Virginia üzerinden ve Çin'den gelen büyük siber saldırı olduğu, günlerce hacker'ların bununla uğraştığı, bertaraf ettiklerine dair. Bu bir simülasyon sonucu muydu yoksa gerçekten bir saldırı mı vardı? Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlığı sitesi bu kadar saldırıya açık mıdır? Resmî kurumlarımızın güvencesi nedir? Mesela, Aile Hekimliği Bilgi Sisteminden söz ediyorsunuz. Yakın zamana kadar kayıtlı idi bunlar kâğıt üzerinde ve bunların bir resmî geçerliliği vardır. Hasta defterlerinin gizliliği ve resmiyeti vardır. O bakımdan, aile hekimliği bilgi sisteminin de böyle bir açığı var ise, buradaki bilgiler tamam bir back up'ı var ama nereye kadar ve bir saldırı olduğunda ne olabilir, onu merak ettim. O saldırı bir simülasyon muydu, gerçek miydi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Demirel.

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Biraz önce benim bahsettiğim olay, bu tatbikat. Hani tarihleri belli, duyurulmuş bir olaydı. Hani “Şimdi tatbikatımızı yapıyoruz, şuralara saldıracağız.” ki bu sanıyorum TÜBİTAK'ın içinde yapıldı öncelikle değil mi, yanlış bilmiyorsam. Şu tarihler arasında şunları yapacağız deyip duyurulmuş bir olaydı. Muhtemelen aynı şey değil o yapılan, Başbakanlığa yapılan saldırıyla aynı değil, o yapılmışsa gerçektir diye tahmin ediyorum.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Gazetelere düştü ve sizin konunuz olduğu için bilginiz olacağını düşünmüştüm.

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Başbakanlık değil ama BTK'ya yapıldığını biliyorum, evet ona yapıldığını biliyorum. Orada bizim arkadaşlarımız da vardı, beraber hatta onun üzerine çalıştılar.

BAŞKAN – Tatbikat yani öyle mi?

YÜKSEK MÜHENDİS MÜBERRA SUNGUR – Hayır, diğer.

Ben önce tatbikatta bahsetmiştim ama sonrasında BTK'ya yapılan saldırı farklı bir şeydi.

AHBS'yle ilgili de Ahmet Bey herhâlde cevap verebilir.

YÜKSEK MÜHENDİS AHMET DİKİCİ – AHBS'yle ilgili ben cevap vereyim.

“AHBS” Aile Hekimliği Bilgi Sistemi anlamına geliyor. Türkiye'de 23 bin kadar aile hekimi var, birinci kademede çalışan ve bunlar bir yazılım kullanıyor. Bu yazılımı özel firmalar geliştiriyor ve veri girişi yapıyorlar. Bilgiler Sağlık Bakanlığı sunucularında depolanıyor. Dolayısıyla hani verilerin asıl tutulduğu yer orası. Aile hekimleri muhtemelen tabii ki de belli kullanıcı isimleriyle güvenli giriş yapıyorlar ve o yazılımları sadece aile hekimleri kullanıyor birinci kademede. Aile hekimlerinin maaşı -burada farklı bir uygulama var- yaptıkları işlem üzerinden hesaplanıyor, performansa dayalı ücret alıyorlar. Bir tavan ücretleri var ve gerekli kesintiler yapılıyor. Veriler Sağlık Bakanlığında ve onların tabii ki de yönetimi, yedeklerin alınması, korunması, saldırılara karşı korunmasından bu durumda Sağlık Bakanlığı ilk sorumlu oluyor. Aile hekimleri sadece birer uç gibi baktıkları hastanın verisini gönderiyorlar ki bunlar daha çok gebe izlem, çocuk izlem, belli işlemler, bunlar oluyorlar. Bu bilgileri gönderiyorlar Bakanlığa, asıl muhatap burada Bakanlık diyebiliriz.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Atıcı, buyurun lütfen.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim.

Ben sadece Ruhsar Hanım'ın endişesinin gerçek olduğunu hatırlatmak istiyorum.

Aile Hekimliği Bilgi Sistemine bir saldırı olmuştur, bütün mahrem bilgilerimiz kötü amaçlı insanların eline geçmiştir. Bu konuda ben bir soru önergesi verdiğim hâlde cevap verilmemiştir. Defalarca, her konuşmamda sağlıkla ilgili bu konuyu dile getirdiğim hâlde, maalesef Sağlık Bakanlığı bir cevap vermemiştir ve ilgililer hakkında da soruşturma açılıp açılmadığını bile bilmiyoruz, yasal işlem yapılıp yapılmadığını bile bilmiyoruz ama bu saldırı gerçekleşmiştir.

AHBS'nin yazılımını özel şirketlerin yaptığı doğrudur. Bu özel şirketlerin büyük bir kısmının ilaç firmalarıyla ortaklaşa hazırlık yaptıkları bilinmektedir. Çok net isimler de var, şimdi reklam olsun diye söylemiyorum ama bunlar tespit edilmiştir. Bu ilaç firmaları bu yazılım firmalarını desteklemişlerdir, aile hekimlerine vermişlerdir. Daha sonra buradaki bilgilerin tamamı ele geçirilmiştir, hastalara ulaşılmaktadır bu firmalar tarafından. Artık biliyorsunuz, ilaçların pazarlaması, reklamı da serbest olduğuna göre bir ön hazırlık gibi olduğu şimdi anlaşılmıştır. Bu reklamları da direkt evlere teslim olarak yapılmaktadır.

Konumuz dışında ama kısa bir bilgi vermek istedim.

BAŞKAN – Bilgiye dayalı mı söylüyorsunuz?

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Evet efendim, aynen, bilgiye dayalı, hepsi ispatlıdır. Sağlık Bakanlığına yazılı olarak da bildirdim. Sayın Başkan bu konuda bir soru önergesi de yönelttim, hâlen duruyor. Herhâlde bir altı ay oldu, cevaplandırılmadı, defalarca da girişimde bulunduğumuz hâlde bir cevap alamadık.

Daha sonra, arzu ederseniz, detaylı -çünkü sizin de ilgi alanınıza giriyor- konuşuruz efendim. Çok tehlikeli bir durum yani mahremiyet açısından, ticari kaygılar açısından gerçekten son derece tehlikeli ve özellikle üzerine gidilmesi gereken bir durumdur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Ramazanoğlu bir kısa söz istiyor.

Buyurun efendim.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Sayın Milletvekilimizin bu konudaki hassasiyetine çok teşekkür ediyorum. Kendisi aynı zamanda değerli bir Hocamız, tıp kökenli, sağ olsun.

Hocam, ben şunu ifade edeyim: Açıkçası bu konularla ben yakından ilgili olduğum için yani bu bahsettiğiniz konudan inanın benim şu ana kadar bilgim olmadı, o konuda bilgi almaktan memnun olurum sizden, detaylarla ilgili.

Fakat Sağlık Bakanlığındaki yeni bir uygulamadan bahsedeyim, bu AHBS'yle ilgili. Şimdi arkadaşlar, verilerinizi tek bir veri tabanında tuttuğunuz zaman, o veri tabanına girildiği takdirde bütün verileriniz ortada. O bakımdan, şimdi yeni konseptte, veri tabanı yönetiminde yeni konsept veri tabanını, ilişkisel veri tabanları sistemi içerisinde farklı veri tabanlarına bölüştürmek. Dolayısıyla diyelim ki bir veri tabanında tutabileceğiniz verileri teknik olarak 10 tane veri tabanına böldüğünüzü ve ilişkisel olarak bu 10 tane veri tabanını birbiriyle ilişkilendirdiğinizi düşünün. O zaman bunlardan birini kırırsa girse dahi, o zaman, onun herhangi bir (x) bilginin karşılığı öbür tarafta tamamlanmadıkça bilgi tamamlanmayacak, o bakımdan, ele geçen bu bilgi kırıntıları bir

şey ifade etmeyecektir. O zaman, bu yeni yöntemi bizim tüm kamu kurumlarımızın veri tabanı sistemlerinde kurgulamamız lazım. İşte, Sağlık Bakanlığı bu AHBS’de önemine binaen böyle bir yeni veri tabanı yönetimine geçti.

Bunu ben bilginize sunmak istedim.

Teşekkür ederim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Düzeltmek lazım, veri tabanı tektir... Veri tabanı parçalanması değildir o, disklerin parçalanmasıdır.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Tabii, tabii, aynen öyle. Hardware bazında bölünmesi tabii ki.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – İster bir veri tabanı olsun, ister yirmi veri tabanı olsun, ben teknik bilgiden yoksun bir insanım, sadece gördüğümü, yaşadığımı söylüyorum. O sizin dediğiniz bilgi kırıntıları efendim, hiç de kırıntı filan değil. Bizzat ben aile hekimime giderek sistemine girdim. Doğrudan MERNİS’e bağlıdır, doğrudan nüfus bilgilerine bağlıdır. Benim bütün nüfus bilgilerim, ailemin vardır. Ölmüş bir kardeşim olduğunu unutmuşum yani bundan kırk sene önce doğmuş, ölmüş, onun ismi vardır. Annemin kızlık soyadından girdiğim zaman annemin, bütün dayılarımın, hepsinin nüfus bilgileri, her şeyi vardır. Bu kadar önemlidir iş yani adres bilgileri, her şey vardır.

BAŞKAN – Sayın Atıcı, e-devlet uygulamalarıyla ilgili çok sayıda kurumdan bilgi alacağız, hatta derli toplu bilgi alacağız. Bu konuyu da not aldım, onu da talep edelim.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sadece bilgi kırıntısı deyince dokundu da Başkanım biraz, onun için açıklayayım.

BAŞKAN – Bu arada...

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Haydar Ağabey, o bizim zafiyetimiz nereden geliyor, biliyor musun? TC kimlik numaramız Hocam ortalarda dolaşıyor. Bu TC kimlik numarası ortalarda dolaşmaması için...

Ben, ilk toplantımızda bir şeyden bahsettim, Hocam yoktu. Bu TC kimlik numarasının gerçeğini değil sanalını, nasıl sanal kredi kartı oluşturuyoruz -TÜBİTAK’ın görevlileri vardı o zaman da- yani sanal bir TC kimlik numarasıyla işlem yapmalıyız. O sanal TC kimlik numarasını girdiğiniz zaman, arka planda gerçeğine kamu kurumu ulaşmalı. Bunun teknik detayı var ama dediğiniz zafiyet, TC kimlik numaramızın alenen ortalarda dolaşmasından kaynaklanıyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağlık Bakanlığından da o e-devlet sunumu yapıldığı zaman ilgili kurumlardan da bu konuyla ilgili detaylı bilgi alacağız, teknik bilgi de alacağız.

Bu arada ben çok özür diliyorum Komisyondan, bugünkü gündeme bakmamışım. Arkadaşlar, TİB Başkanlığımızdan, İnternet aktörleri, hak ve yükümlülükler bugüne konulmuş ve Daire Başkanımız Osman Nihat Şen, onu da görmedim, şimdi gördüm.

Bir on dakika müsaade ederseniz onu dinleyelim veya dersiniz başka bir zaman yapalım ama arkadaşlar gelmişler.

Bir on dakika içerisinde... Sunumunuz filan var mı Osman Nihat Bey?

BTK İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Sayın Başkanım, sunu var aslında da yani arzu ederseniz sununun önemli bölümlerinin üzerinden geçebiliriz.

BAŞKAN – Sunumunuz varsa takalım hemen.

Osman Nihat Bey, bir on- on beş dakika içerisinde...

BTK İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Sunuyu hazırlarken, Sayın Başkanım, eğer uygun görürseniz Sayın Vekilimiz Yıldırım Ramazanoğlu Bey bir soru sordu, o sorunun cevabını...

BAŞKAN – Osman Nihat Bey, tekrar kendinizi bir tanıttın.

BTK İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Osman Nihat Şen, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, İnternet Daire Başkanı.

Sayın Vekilimiz Yıldırım Ramazanoğlu Bey çok orijinal bir soru sordu. Normalde güvenlik için, tabii, maksimum güvenlik sistemin kapalılığı yani teknik insanların bildiği şeydir. Yani yüzde 100 kapalı sistem yüzde 100 güvenli sistemdir fakat son dönemde, 22 Kasım 2011 tarihinde faaliyete başlayan güvenli İnternet hizmetinde sizin anlattığınız sorunun cevabı var. Normalde güvenliği artırmak için portlarınızın ve IP'lerinizin kapalı olması lazım. Size gelen ve sizden çıkan IP'ler ve portların çocuk profilinde hem IP adresleri hem web siteleri hem de portlar beyaz listede. Yani standart çocuk profilini kullanan, güvenli İnternet hizmeti altındaki çocuk profilini kullanan bir kullanıcının bütün portları kapalı, bütün IP'ler kapalı, tanımlatılan IP'lere, beyaz listeye giren IP'lere erişilebiliyor. Yani öyle bir güvenlik sistemi var. O sorunuzun cevabı, şu an böyle bir hizmet var, arzu edenler kullanabilir.

Efendim, bizim sunumuzla ilgili, bugünkü sunumumuz biraz daha hukuki bir sunu, o yüzden arkadaşları takdim edeceğim. Ama önce müsaade ederseniz birkaç cümleyle bir hususu arz etmek istiyorum.

Türkiye'de yaklaşık dört buçuk yıldır yürüyen bir 5651 sayılı Kanun var ve bu kanunla getirilen, tanımlanan İnternet aktörleri var ve bu aktörlerin hak, sorumluluk ve yükümlülükleri var. Fakat bu hak, sorumluluk ve yükümlülükleri bilmediğinden dolayı -yaklaşık Kanun'un beşinci yılına gelmek üzereyiz- birçok sitenin hâlâ erişimi engelleniyor. Çok basit şeyler aslında, bilinmesi gerekenler, şöyle: Bir site Türkiye'de iletişim bilgisini bildiren bir yer sağlayıcı, hosting firmasından hizmet alıyor ise ve o hosting firması da hangi sitelere hizmet verdiğini bize söylüyorsa bu sitelere erişim engellenmiyor. Daha doğrusu, erişim engellenmeden hemen önce mahkeme kararlarına onu bildiriyoruz. Birçok büyük site engellendikten sonra bu olayı duydu. Hâlbuki kanunda ve yönetmeliklerinde açıkça net yazılı olan ve herkese de anlatılan hususu bilmediğinden dolayı şu an birçok büyük sitenin Türkiye'de erişimi engelleniyor. Yani bu hususu genelde biz anlattığımızda "Ya bunlar çok hukuki ve çok ayrıntı şeyler." diye konuşuluyor ama yani bunu bilen sitelerin erişimi engellenmemiş oluyor.

BAŞKAN – Yani işin prospektüsünü okumuyorlar.

BTK İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Yani anlatılan hususlara sadece ben dikkat çekmek için böyle bir hususu arz ettim.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

BTK İLETİŞİM UZMANI ÖMER BOZ - Bilgi Teknolojileri Kurumu Telekomünikasyon İletişim Başkanlığından Ömer Boz efendim. Hukukçuyum. Orada, Yasa'nın uygulama sürecinden bu yana 5651'le ilgili uygulamaları gerçekleştiriyoruz.

Ben çok hızlı geçeceğim efendim, zaman dar. Sunu geniş ama hızlı hızlı sayfalara geçmeye çalışacağım.

Özellikle aktörler konusu bugün bizim sunu konumuzdu. Hangi aktörler var? Bir insan İnternet yayınıyla ilgili bir sorun yaşadığında kimi muhatap alacak, mahkemeler kimi muhatap alacak? Slaytta görüldüğü üzere, 5651 sayılı Yasa, diğer yasal düzenlemeler aktörlerin sorumlulukları, bir de Yargıtay kararı çok önemli, onu koymuştuk.

Katalog suçlar kapsamında erişimi engelleme, 9'uncu madde kapsamında bu tekzip hakkı, İnternet'teki yayınlardan dolayı tekzip hakkı düzenlemesi ve güvenli İnternet.

TİB'in kuruluşu malum efendim. Dinlemelerle ilgili tek bir merkez oluşturma sürecinden sonra, 2007 yılında 5651 sayılı Yasa da TİB'in görevleri kapsamı içerisine girdi ve İnternet Dairesi Başkanlığı bunu şu anda yürütmekte. Yasanın ismi oldukça uzun "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi" şeklinde.

Başkanlık, özellikle çocuk ve ailenin korunması, hukuka aykırı içerik, zararlı içerik, bu konseptte bir mücadele yürütüyor. Temel bir 5651 sayılı Yasa var ve ona bağlı olarak çıkarılmış üç temel yönetmelik var. Bunlardan birisi Faaliyet Belgesi Yönetmeliği, İnternet kafelerle ilgili ve yer sağlayıcılarla ilgili ve erişim sağlayıcılarla ilgili bir de Faaliyet Belgesi Yönetmeliği'miz var. Buraları çok hızlı geçiyorum efendim, zamanımız çok dar olduğu için.

Amaç ve kapsamda, özellikle bu yasanın belirli suçları hedef aldığı yani tüm suç düzenlemeleriyle ilgili bir İnternet yayını düzenlemesi olmadığı, sadece belirli suçlarla mücadeleyi esas alan bir yasa olduğu amaç, kapsamda özellikle belirtilmiş çünkü bu çok tartışılıyor. "Neden işte bir terör veya daha farklı suçlar erişimi engellemesi konusu edilmemiş bu yasada?" şeklinde bir tartışma da sürüyor. Genelde ailenin ve çocuğun korunması konsepti korunmuş bu yasa çıkarken.

Yasanın en önemli özelliği, kırmızı kısımlarda görülen hak ve sorumlulukları belirlemiş olması. Kim yani karşımızda bir site sahibi hangi sıfatla bize karşı sorumlu? Yer sağlayıcı hosting firması nedir, erişim sağlayıcı nedir, bunu belirledi. Erişimi engelleme usul ve esasını belirledi. İçeriğin yayından çıkarılması usul esasını belirledi. Filtreleme diye bir usul öngördü ve burada görevli birim olarak da Başkanlığı düzenledi.

Yine faaliyet belgesi şeklinde bu İnternet kafeler için ve yer sağlayıcılar için bir faaliyet belgesi oldu, yükümlülük ve sorumluluklar belirlendi.

Diğer yasalar var, yine bu erişimi engellemesi konusu olabilmekte, terörle mücadele, markalar, fikir ve sanat eserleri.

BAŞKAN – Elimizde hepsi var yani.

BTK İLETİŞİM UZMANI ÖMER BOZ - Yargıtayın bir kararı vardı efendim, 2001 yılında alınan bir erişimi engelleme kararıyla ilgili. "Henüz bu konuda bir yasal düzenleme yok, muhataplar belli değil." demiş ve reddetmişti yerel mahkemenin kararını. Hani, neden 2007'de böyle bir yasaya ihtiyaç duyuldu...

Bugünün belki en önemli, hani aktörler kimler ve sorumlulukları neler, bugünün temel konusu.

5651 sayılı Yasa'da dört temel aktör tanımlanmış: Erişim sağlayıcı, bildiğiniz TTNET, Superonline gibi içerik sağlayıcı sitenin sahibi; toplu kullanım sağlayıcı, bir kamu kurumu. Şu an Türkiye Büyük Millet Medisi de bir toplu kullanım sağlayıcı ve yer sağlayıcı. Yani bu İnternet'teki, sitedeki içeriklerin barındırıldığı makineler, cihazlar. Bu içerikler bir kısım cihazlarda bağlı diyor, onların sahipleri de yer sağlayıcı olarak tanımlandı.

Bu dört temel aktörün yanında bir de kurum olarak BTK İnternet Kurulu diye STK, sivil toplum örgütlerinden oluşan Ulaştırma Bakanlığıyla ilgili ve bir de İnternet kafeleri denetimle sorumlu tutulan mülki idare amirlikleri, şu anda kafeleri onlar denetliyor. Yani 5651'le ilgili düzenlemeler kapsamında bu var.

Yükümlülükler de bu sayfada çok kısaca var efendim. Bilgilendirme yükümlülüğü, bu da çok önemli. Yani bir sitenin sahibi kimdir? Bize hakaret ediliyorsa veya başka bir suç işleniyorsa biz kimi bulacağız? Bu kapsamda bir bilgilendirme yükümlülüğü öngörülüyor, kimler için? İçerik sağlayıcı, site sahibi, yer ve erişim sağlayıcılar için.

Engelleme tedbirini uygulama yükümlülüğü öngörülüyor, kim için? Erişim sağlayıcılar için. Yani bir erişimi engelleme kararını mahkeme veya TİB aldığı anda, siz bunu uygulayacaksınız, uygulayacak altyapıyı oluşturacaksınız.

Bir de yine hakaret, kişisel hak ihlalleri durumunda Basın ve RTÜK Yasası'na benzer bir cevap ve düzeltme hakkı 9'uncu maddede öngörülüyor. Bunun da uygulamaları şu anda İnternet'te var. Bir filtreleme İnternet kafelerinde, çünkü çok ciddi bir başıbozukluktan bahsediliyordu kafelerle ilgili. Başkanlığın onayladığı filtre yazılımlarını şu anda kafeler kullanmak zorunda, o yazılımları kullanmak zorundalar.

Güvenli İnternet hizmeti yine erişim sağlayıcılar için son dönemde, kurul kararıyla 5809'a dayalı olarak çıkarıldı. Bunu erişim sağlayıcılar sunmak zorunda, seçenekli olarak talep edene, talep etmeyene de sunmuyor. Erişim sağlayıcıları için böyle bir yükümlülük öngörülüyor.

Yine trafik bilgisi tutma, log tutma, vesaire suçun işlenmesinin önlenmesi ve suçlunun tespiti kapsamında bir kısım buradaki aktörler için yükümlülükler öngörülüyor.

İnternet toplu kafeler için izin belgesi geldi. Yer ve erişim sağlayıcıları için faaliyet belgesi geldi ve TİB'in resen, bazı suçlarla sınırlı olarak sadece resen engelleme kararı alma, mahkeme kararlarını uygulama, koordinasyon ve filtreleme yazılımlarını onaylama ve belge düzenleme şeklinde TİB'e bir görev, fonksiyon yüklendi.

Bilgilendirme yükümlülüğü Avrupa Birliğinin ilgili direktiflerinde de yer alan ve zaten 5651 sayılı Yasa da çok uzun süre Adalet Bakanlığının çalıştığı Bilişim Ağları Sistemi Yasası'ndan epey faydalanılarak ortaya konulmuş bir yasa. Yani çok dikkat edildi, bu aktörlerin tanımlanması veya yükümlülükleri öngörülürken uyumlu olmaya.

Uyar-kaldır (Notice and take down) dediğimiz bir şey, hani içerik çıkarma. İşte neden bir videodan dolayı koca bir site kapatılıyor? Uyarı yapılsın ve onlar da kaldırılsın şeklinde. Yine 5651'le ilgili düzenlemelere derç edildi.

Trafik bilgisi tutma yükümlülüğü Avrupa Birliği direktifinde “Altı aydan az, iki yıldan fazla olmayacak.” şeklindedir. Aynı cümle 5651 sayılı Yasa’ya kondu, tıpkısının aynısı kondu. Hatta yönetmelikte bu bir yıl olarak sınırlandırıldı yani üst sınır olan iki yıl tercih edilmedi.

Bir filtreleme-derecelendirme programları ki filtreleme şu anda İnternet kafelerde zorunlu olarak ama kamu kurumlarının da kendi tabii yazılımları çerçevesinde, suça konu tedbirleri alma çerçevesinde değişik tedbirler alıyorlar, herkes kendisi.

Dört temel şeyden bahsedebiliriz efendim bu yasayla ilgili yöntem olarak: İçeriğin yayından çıkarılması. Dediğimiz tek bir video, tek bir sayfanın çıkarılması şeklinde, 9’uncu madde. Güvenli İnternet hizmeti, filtreleme ve erişim engelleme, belirli suçlarla sınırlı olarak, Kanun’da belirtilen.

Kanunda belirtilen suçlar burada kırmızıyla çok kısa olarak geçiliyor; kumar, fuhuş, müstehcenlik. Dediğim gibi, bu suçlar Türk Ceza Kanunu’nda yer alan çok sınırlı sayıdaki suç. Ailenin ve çocuğun korunması konsepti olduğu için bu yasanın zemini bunlarla sınırlı tutulmuş.

Burada bir yönetmeliğimiz var. Mahkemeler karar verirken -Başkanımızın az önce bahsettiği- aslında kararlar buradaki yönetmelikte de belirtilen usule uygun olarak alınsa, hani daha az sorunlu ve daha az zarara sebep olacak şekilde uygulanması mümkün. Ama çoğu zaman böyle olmuyor maalesef, çok hızlı işliyor bu süreçler ve burada öngörülmuş olan birçok hususun kararlarda yer almadığını görebilmekteyiz.

Şu ana kadar kurumumuza 496 bin yani yaklaşık 500 bin ihbar gelmiş durumda. Bunun 110 bini içerik çıkarma şeklinde. Yani bir sitenin tamamının erişiminin engellenmesi sakıncasını giderip, sadece o videonun veya yazının çıkarılması sağlamak suretiyle erişimi engelleme şeklinde gerçekleşmiş.

252 bin e-posta bildirim yapılmış bu muhataplara. Kamuoyuna yansıyan 10 bin küsurlu rakamlardan bahsediliyor. Yani bir kısım siteler var şu an. Başkanlık veya mahkemelerce erişimi engellenen siteleri yayınlıyorlar. Bakın, şu site, bugün şu şu siteler kapatıldı, engellendi, şu siteler şeklinde. Şu an onların 10 bin küsurlu deklare ettikleri rakamlar var kamuoyuna. Yani toplumda 500 bin ihbar var, bunun 110 bini içerik çıkarma şeklinde, sitenin tamamının engellenmesi sakıncası giderilmiş şekilde hallolmuş. 10 bin küsur toplam, tüm sitenin kapanması şeklinde bir erişim engellemeden bahsediliyor. Şu an 260 milyonun üzerinde alan adı var İnternet’te ve bunun asgari olarak yüzde 10’unun müstehcen içerikli yani tartışmasız belki, çok tartışmaya mahal götürmeyecek içerikten olduğu varsayıldığında çok engelleme rakamları da yüksek kalmıyor. 400 bin ihbarla ilgili olarak da özellikle her türlü ihbar tabii yapılıyor. Katalog suçlarla sınırlı olmasına rağmen spam’den tutun, birçok meselede ihbar gelebiliyor.

Başkanlığın tüm bu erişimi engelleme işlemleriyle ilgili şu ana kadar açılan 4 dava var, bunlardan 3’ü Başkanlık lehine sonuçlanmış durumda, 1 tanesiyle ilgili aleyhimize bir yerde olmaksızın süreç devam ediyor, temyiz aşamasında kesinleşen bir karar söz konusu değil.

Adli mercilerin, malumu olduğu üzere, bu yasaya göre yine burada belirtilen suçlar çerçevesinde karar alma ve buna CMUK çerçevesinde itiraz edilme durumu var. Yine Başkanlığın yurt dışında olması şartıyla bu sekiz suçta kendisinin resen karar alma yetkisi var, yurt içinde sadece müstehcenlik ve çocukların cinsel istismarıyla sınırlı ve bu kararlar erişim sağlayıcılara gönderiliyor, onlar tarafından uygulanıyor. Kalanların

hükümsüz kalmasını geçiyorum efendim. Burada yine ilginç bir düzenleme var. Başkanlığa gönderilen kararlara teknik bir sıkıntı varsa, Başkanlığın itiraz etme yetkisi de yasaya dercedilmiş durumda.

9'uncu madde, hani bizim "Vatandaş maddesi" dediğimiz, bu hakaret, vesaire İnternet sitelerinde bu tip şeylerle karşılaşanlar için bir prosedür öngörüyor. Yani cevap ve düzeltme hakkını kullanabileceğiniz prosedürü düzenlemiş durumda. Fakat bunların çoğu yurt dışında olduğu için, yani bizim şu an yurt içinde yayın yapan çok bildiğimiz, meşhur siteler bile maalesef yurt dışından yer sağlıyor. Yani yer sağlayıcıları yurt dışında. Dolayısıyla bunlara da zaman zaman ulaşmakta zorluk çekebiliyoruz veya hızlı ulaşmakta zorluk çekebiliyoruz.

Bu 9'uncu maddede de bir hak ihlalinin olması, içerik sağlayıcıya vatandaşın öncelikle site sahibine başvurup "Böyle bir içerik yanlış. Bunu lütfen çıkarın." demesi. Olmadıysa o içeriğin barındırıldığı sistemin sahibine "Bakın, sizin makinelerinizde böyle bir içerik tutuluyor ve ben mağdur oluyorum." demesi. Bunun kabul görmemesi hâlinde mahkemeden bunu rica edip, zorla bu içeriği çıkarttırması şeklinde bir prosedür öngörülmüş durumda ve sulh ceza mahkemeleri bu konuda yetkili.

Bilgi ihbar merkezimiz 2007 yılında faaliyete geçti. Telefonla, web adresimizdeki formumuzu doldurmak suretiyle ihbarlar yapılabilmekte; az önce sayılarını verdik. Bu, sitemizin genel görünümü. Buradaki suçlar var, üzerinde tıklандığı zaman ihbar yapılabilir.

Yine "tib.gov.tr" de sadece TİB'in faaliyetleri değil, çok önemli, vatandaş için çok önemli bilgiler var. Özellikle erişim ve yer sağlayıcıların listesini yayınlıyoruz.

TİB İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Efendim, bu bölümüne özür dileyerek bir müdahale etmek istiyorum.

Bizim şu ana kadar en çok sorgulanan bölüm burası. Çünkü vatandaşlar İnternet'te, herhangi birisi bir siteyle ilgili bilgi temin etmek istediğinde, açık kaynaklarda Türkçe ve Kanundaki ve Yönetmelikteki tabirlere göre bir site bilgisi oluşturan hiçbir yer yok; yani hep İngilizce.

İki; bizim mevzuattaki tabirlerle aynı şekilde cümleler paralel olarak ve şu ana kadar zannediyorum – Sayısı var mı burada, sorgulama sayısı?- yani 400 bin civarında insan sorgulamış burayı. Herhangi bir sitenin bilgisini temin etmek istiyor. Yani zaten "print" olarak da var. Yani bizim en çok kullanılan bölüm burası.

Arz etmek istedim.

TİB İNTERNET DAİRE BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI ÖMER BOZ – İnternet sitesi, bilgi sorgulama şeklinde kırmızılı kısım efendim. Sorgulama da bu şekilde. Barobirlik.org.tr. yazıp, "sorgula" dediğiniz zaman, alan adı, şehir, ülke, sitenin IP'si, yer sağlayıcısının kim olduğu. En kritik bilgi yer sağlayıcı. Yani hani bir dükkândaki kiracı kaçmış olabilir ama dükkân orada, sahibi de orada ve sahibini bulabilirsiniz. Yer sağlayıcı dediğimiz dükkân sahibi, kiracı değil; kiracı, içerik sağlayıcı. Oradaki içeriğin sahibi kaçmıştır, yurt dışındadır ama dükkân orada. Tapudan kaydını bulabilirsiniz dükkân sahibi kim? Yer sağlayıcı dediğimiz bu aslında. Dolayısıyla eğer siz tr.net.OrtaDoğu yazılımının bunun yer sağlayıcısı olduğunu öğrenmişseniz, TİB'in yine az sonra göstereceğimiz bu isimden sorgu yaparak bunun iletişim bilgilerini de bulmanız mümkün. En sağlamı bulup, hemen irtibata geçebileceğimiz kişi bu aslında.

Ayrıntılı sorgu yaptığınızda daha ayrıntılı bilgiler geliyor. Alan adının durumu, işte ne zaman, kayıt başlangıç tarihi, bitiş tarihi. Bunlar Türkçe olarak hatta şu anda sunulmakta tarafımızca.

Erişim ve yer sağlayıcılarının listesi var şimdi. Orada gördük, bakın, yer sağlayıcının ismini bulduk. Buradan da gelip bu listeden sorgulayabiliriz. Acaba, bu listedeki kişilerden biri mi bu ve telefonu, şeyi nedir? Burada yer ve erişim sağlayıcı listesi ayrılmış durumda. Bakın, işte bir sağlayıcı Engin Özkan diye devam ediyor, işte sokak, adresi, telefonu, vesaire. O bulduğumuz ismi buradan sorgulayarak iletişim bilgilerine yine on-line ortamda ulaşmamız mümkün. Özellikle avukatların çok kullandığı bir kaynak şu anda burası.

Yine yurt dışı kaynaklar da aslında çok. Yani İnternet’te hakikaten çok güzel şeyler var. Copyright.gov adresi var. Mesela bir youtube, google kendisi imzalı bir kâğıdı Amerikan devletine beyan ediyor ve diyor ki, benimle ilgili bir sorun yaşanırsa vatandaş buradan on-line bağlansın ve benim telefonumu, adresimi buradan bulabilir. Hatta bakın, bir sonraki slaytta şöyle bir direkt tarayıp, koymuşlar. Yani bir “google”nin kendi beyanını, imzaladığı bir beyanı direkt tarayıp, sayfaya koymuşlar. Orada iletişim adresi var. Benimle vatandaş bir sorun yaşıyorsa buradan iletişime geçebilir; resmî bir evrak. Kendi beyan ettikleri Amerikan devletine bir evrak.

Yine kendi sitemizde bir sorgu sayfası var. Bize çok geliyor; işte, mesela “hack”lenmiş site, diyor ki “Benim siteme erişilemiyor. Siz mi erişimi engellediniz? Mahkeme mi yaptı?” Biz bunun için vatandaşa bir sorgu arayüzü koyduk. Hani girsin, sorgulasın. Gerçekten bunu TİB mi engellemiş, mahkeme mi engellemiş buradan bakabiliyor. Sorgu da bu şekilde gerçekleşiyor. Bakın, sağ tarafta “İletişim Başkanlığı tarafından uygulanan bir karar bulunamadı, Barolar Birliği” şeklinde bir uygulama.

Yine açık kaynak sorgu araçlarında mesela “sunucu tara” diye bir adres. Hani çok fazla var. Bu, özellikle mahkemeler için önemli oluyor. Bir IP’yi engelleyin diye karar verebiliyor mahkemeler, oysa bir IP üzerinde birçok İnternet sitesi olabiliyor ve o IP’nin engellenmesi o sitelerin de doğrudan erişiminin engellenmesi sonucunu doğuruyor. Bunları öğrenme açısından bu tip çok açık kaynak bilgileri var. Hani o site üzerinde kaç tane başka site var?

Yine açık kaynak bilgisi olarak, hani “support google” ın var. Bu da bize mesela çok fazla ihbar merkezine geliyor: “Google’de şöyle bir sorun yaşıyorum, ben nereye başvuracağım?” Aslında ciddi kaynaklar var.

TİB İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Bu son söylediğiniz şeyleri binlerce TL’ye birçok avukatlık firması hizmet olarak veriyor. Genelde biz onu anlattığımızda onlar çok memnun olmuyorlar. Şu google ile ilgili şeyi Türkiye’de bilen parmakla sayılı az insan var. Yani “google”de bir içeriğiniz varsa nasıl çıkarttırırsınız? Bu adresten çıkartılıyor. Yani bu adrese girip form doldurursanız orijinalinde yoksa google çıkartıyor. Bu işlemi şu ana kadar belki yüzlerce kişiye söyledik, çoğu da içeriğini çıkarttırdı. Yani bu bilgiler daha sonradan isterseniz soft olarak da gönderebiliriz, çok değerli bilgiler.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Ben bir şey sorayım: Bazen zaman zaman biz de bilgiye erişmek için karşımıza engelleme çıkabiliyor veya o TİB’in, işte “5651 sayılı Yasa uyarınca” falan diye. Oraya bu ihbar web’in şeyini koysanız, nasıl olur?

Mesela, yayın yasağı alan televizyonda da biliyorsunuz, işte “kamu spotu” bilmem falan oluyor. Böyle uyarıcı birtakım bilgiler.

TİB İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Sayın Başkanım, bir süreliğine koyduk, yani tepki oluyor gibi oldu, kaldırdık sonradan. Şu an temiz o sayfa. Yani bir süreliğine koymuştuk. Yani en azından kullanıcıların bilmesi açısından...

BAŞKAN – Bomboş duracağına, bu yazılabilir.

TİB İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Aslında yani bizim sayfamızda bir sitenin bilgisi, erişilemeyen sitelerin hangileri olduğu, olup olmadığı, erişimin yer sağlayıcı listesi, bayağı bir bilgi var. Fakat yani bunu aslında şeyde birleştirmek istedik, hani erişimi engellerken insanlar görüyor, görmüşken birçok şeyi bir anda görsün. Sonradan da tepki oldu, biz de kaldırdık ondan sonra.

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Neden tepki oldu?

TİB İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Yani reklam yapılıyor gibi bir his oldu da.

BAŞKAN – Yok canım, kamu ya. Sonuçta neyin reklamı? Yani, sonuçta...

TİB İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Yok yok bizim açımızdan değil de yani diğer işlemleri, faaliyetleri anlatıyorsunuz gibi. Hâlbuki orada bizim kastımız şuydu:

BAŞKAN – Diğer faaliyetleri anlatmayın. Sadece bu ihbar web’inin içeriğini.

TİB İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Yani kullanıcının işine yarayacak şeyler efendim. Bu hadiseler kullanıcıların işine yarar gibi düşünüyoruz.

Ben tekrar onu not alıyorum.

BAŞKAN – Komisyon üyelerimiz de uygun görürse, biz de böyle bir öneride bulunabiliriz yani.

Bir de bu İnternet ile ilgili hak ve yükümlülükleri Anayasa’ya dercetmeyle ilgili öneriniz varsa onları da biz raporumuza almak ve onu kullanmak isteriz.

Sayın Atıcı, buyurun lütfen.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, benim sizden bir istirhamım olacak. Bu çıktıları alan arkadaşlarımız kimse bunları üçerli yansı hâlinde alırlarsa, mesela, şu teşekkür yazısından biz 17 kişiyiz, en az 17 tane basıldı, muhtemelen 20’ nin üzerinde basılmıştır. Çoğu bunların renkli ve hiçbirisinin renkli olmasına ihtiyaç yok.

Bir de, üçerli olursa en azından kaynaklarımızı... Dörderli olsun, yani o önemli.

Bir de, eminim arkadaşlarım çok dikkat ediyorlardır ama yine de TÜBİTAK gibi, TİB gibi kurumların özellikle yeni kelimelerin Türkçemize kazandırılması konusunda çaba göstermeleri beni mutlu ediyor. Olabildiğince az yabancı kelime, mesela “print” yerine bir çıktı denilebilir. Yüzlerce bu şekilde kelimeyi biz gençlerimize, çocuklarımıza böyle öğretmeliyiz diye düşünüyorum. Sizin de eğer böyle bir uyarınız olursa gelecek olan kurumlara müteşekkir olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Buyurun Sayın Çığlık.

FAZİLET DAĞCI ÇİĞLİK (Erzurum) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu en son içeriği kaldırma, “google” dan kaldırmayla alakalı aklıma gelen... Şimdi, içeriği kaldırabiliyoruz da, sıralamanın da sizinle alakası var mı? Tabii bu, reklama falan bağlı ama oradaki mesela bilgilerimizi sıralamayla, en sondakini en öne veya TBMM’ninki mesela ilk sıraya gelsin gibi...

TİB İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Arama motorundaki sıralama diyorsunuz değil mi efendim?

FAZİLET DAĞCI ÇİĞLİK (Devamla) – Evet.

TİB İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Yani o aslında optimizasyon teknikleri var, yani o da bir İnternet itibar yönetimi diye aslında bir uzmanlık alanı oldu. Bu sektör de oldu, firmalar da var.

FAZİLET DAĞCI ÇİĞLİK (Devamla) – Evet, var ama...

TİB İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Yani onun farklı yöntemleri var. Yani bazılarına reklam parası ödüyorsunuz, bazılarına siz yeni site oluşturunuz. Normalde o bir algoritmayla yapılıyor.

FAZİLET DAĞCI ÇİĞLİK (Erzurum) – Siz kendiniz direkt müdahale edemiyor musunuz?

TİB İNTERNET DAİRE BAŞKANI OSMAN NİHAT ŞEN – Biz de müdahale edemiyoruz. İşte, söylendiğine göre arama motorları kendileri de müdahale edemiyorlar. Yani o dakika gelişip, oluşturulan bir sıralama olduğundan dolayı; ancak yani şu yapılabilir: Ne kadar fazla var ise onların gelme ihtimali biraz daha önce oluyor. Mesela, Medis ile ilgili bilgi, sizin Medis sayfasındaki bilginiz fazla ise Medis adresinin öne çıkması biraz daha çok yüksek ihtimallidir. Yani ona direkt bir çözüm bildiğim kadarıyla yok.

FAZİLET DAĞCI ÇİĞLİK (Erzurum) – Teşekkürler.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Şöyle bir çözüm var Başkanım, ben kısaca bilgi vermek için.

Bir web sitesi hazırlıyorsunuz, o web sitesi google’ın ilk sıralarında gelsin istiyorsunuz. O zaman hangi terimle arandığında ilk sırada gelmesini istiyorsanız, siz HTML dediğimiz o “Hypertext Markup Language” bölümündeki o kodlara o terimi binlerce defa yazacaksınız. Yani kopyala yapıştır, onu binlerce defa çoğaltırsınız o kelime... Mesela af kelimesi; af kelimesi buraya yazıldığında mutlaka benim sitem ilk planda çıksın diyorsanız, o zaman binlerce defa o af kelimesini yazabilirsiniz oraya; buna “tag” denir web terminolojisinde. Onu yazdığın zaman sen “af” kelimesini yazdığında ilk sen çıkarsın.

BAŞKAN – Etiketleme; Türkçe kullanıyoruz ya.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Devamla) – Etiketleme.

BAŞKAN – İlk uyarımı yaptım Sayın Atıcı.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sağ ol Başkanım, teşekkürler.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Yalnız onun HTTP kodlar arasına gömülmesi lazım bu “tag”ların, yani etiketlerin.

FAZİLET DAĞCI ÇİĞLİK (Erzurum) – Web sayfasını yaparken ama.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Devamla) – Yaparken tabii.

Şimdi, arkadaşımızın dediği gibi bu, ayrı bir teknoloji hâline geldi; yani siz sürekli 1 numarada kalmak istiyorsanız...

Mesela, şimdi ismini vermeyeyim de sürpriz olsun, sonra inşallah ben deklare edeceğim. Biz bir şey hazırladık, ilk on sırayı şimdi biz işgal ediyoruz google’de. Hiç çaresi yok, google’nin kurtuluşu yok.

FAZİLET DAĞCI ÇİĞLİK (Erzurum) – Komisyonla mı ilgili?

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Devamla) – Yok, bizim Komisyonla ilgili değil ama başka bir çalışma. Çok sürpriz bir çalışma olacak, onları ben size deklare edeceğim inşallah tamamlanınca.

BAŞKAN – Sayın Ramazanoğlu, çalışmalarınızı lütfen Bilişim ve İnternet Komisyonunun öne çıkması için...

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Devamla) – Yapacağız Sayın Başkan, yapacağız, seve seve.

BAŞKAN – Evet, başka söz talebi sanırım yok.

Hem TÜBİTAK’tan hem TİB’ten gelen arkadaşlarımıza verdiği değerli bilgiler için, özenli sunumları ve Türkçeye özeni için teşekkür ediyorum. Umuyorum yararlı olmuştur.

Çok teşekkürler.

Bir de bir şey söyleyeyim arkadaşlar, Komisyon üyelerimizin çoğunluğu buradayken. Şimdi, bu hafta ve önümüzdeki hafta Meclis belli ki çok hareketli ve yoğun çalışacak. Yani iktidarı muhalefeti istese de gönlü en azından burada çok fazla kalamayacak. Uygun bulursanız, bu hafta ve önümüzdeki haftaki çalışmalarını mümkün olduğunca Genel Kurul çalışmaları olmadan önce yapsak, yani birazcık daha şey olalım. Mesela Genel Kuruldan bir saat, bir buçuk saat önce başlayıp, o şekilde yapsak uygun olur mu?

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Yarın için zaten öğleden sonra biri çeyrek geçe demişsiniz. Yarın gelmiş mesela.

BAŞKAN – Evet; odaklanmayla ilgili o zaman bir çalışalım.

Teşekkürler.

Kapanma Saati: 16.43